

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. *Vaskering*

Tilleggsspørsmålnr.

Emne :

Oppskr. av: *Anders Gjerde*(adresse): *Varaedsøy*

Fylke:

Herad:

Bygdelag:

Gard:

G.nr. *18* Br.nr. *1*A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1) Vand bæres fremdeles i Vassel med utheles åpning for blassen. Vasselene er samme type som kan være brukt i umyndelige tider. Helt frem til 1870 blev vandet hængt under gane lange ned til bække

fletter og basketoy og Lend. Krakeren var en tred. Helt og Brakje. Som kan der almindelig hæng i handelen. Du begynte den at hælde der. Og små jernkraker. Smia var den til på hver gård. Fra 1914 kan små kjettinger i handelen med fine små kraker. Tre bække som almindelig alle steder frem til 1895. Da begynte den at kjøpe Lend bække. Men tred bække brukes av og til flere steder små.

2) Punkt 2 ikke kjent her. Men i 1903 var jeg Lueiser på Tømmerhaug P. Taker. Der så jeg at Ljorstejanten. Der altid 2 når de var vand. Og der bar de det på en bred stang.

Det var en stor "Bæk" som var
ca 3 hæker. De kaldes den Vasså.
Stanga kaldes den vist for bare stang.
Der var en stor djup bænd på gæds
placen. Der var en høj stor stang
med dippe greier og en liten Bukt
eller Pås slik Ljøfalka gjør. Der de
satt op vand med og fykte i Vassåe
Jeg syntes det var mere tungvint en
samm er almindelig Vass bænd og her an
bring. Men de får jo nemme greie
på det. for de har ut spore tjære
på P. Tjære.

3. Punkt 3 kjendes ikke her. Jeg har hørt
at den brukt det på Nordland for en.

Helgeland.

4. Punkt 4. Vem bærer vander?

Ja det er her om vring uten forjil
Det er den samme her hit tid.
Jeg pleier selv bare vand til Fjæser
og der går 9 fæser. 18 hæker.

Det kaldes til daglig her at gå efter
en "Vassfær". Det er en
sa Vassfær og gå efter 2 hæker vand
5. Det brukes fremdeles over alt
hvor der ikke er indlagt Vasspeny.
og det er ennude ferreste steder.
6 Vinters dag når her er snø og det
kan være langvarige kulefermer

6. Slike samer i Vinter f. eks.
da Kjærer er på Rase. Hvis
er må gå lenger efter Vand
en de almindelige brænde sam
er bruker under normale forhold
I vinter f. eks. Var der mange
samer måtte kjøre lang vei

Tårke sommeren 1888 - 1889. Måtte
en på 4 nr 19 Øye. Der har 5 mand
gå til en Kjilde. "Smådalen Kjilde"
Det er en oppkammer som stadig står full
de hadde 1.5 km^{vei} at gå. Dertid hadde
afte i ~~tid~~ biter. Vassalen var med tre biter
Der var Kleivet Armat og skygveit at gå
Naen hadde fått sent biter det var lettere
Meieri spand. Slike rygg og end
var ikke kammet i handelen

Meieriet begynte her høsten 1892
Men de har i tre bytter med aker og fatter
på rygger. Byttet la en først en rje
over 20 eit kvit prag. Det hangt en til
med en rind tre jord - Da var det helt
kalt. Kunde godt etter på end
Det er slike som de bruker på skrene
for. Det står under i Funderen bak
Laker bruk i Norge. De kalles 6 Kadre kalle
8 Kadre = 16 l. 12 Kadre biter = 24 l.
De var sjelden stire

Punkt 7. Her er flere som bærer vand
end som har indlagt Vasspring ennå
Ca 3 delen har fått indlagt vass spring

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. **Vasbøring**Fylke: **Hordaland**

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: **Varaldsøy**

Emne:

Bygdelag:

Oppskr. av: **Anders Gjerde**Gard: **Gjerde**(adresse): **Varaldsøy**G.nr. **18** Br.nr. **1**A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle _____

3

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1 Vand bæres fremdeles i Vasel med uthulet åpning for halsen Vasselen er samme type som har været brukt i umindelige tider. Helt frem til 1870 åra var de taug ender passe langt ned til bøttaflettet av bastetog av Lind Kroken var av træ. Helst av "Brakje" So kom der almindelig taug i handelen Da begynte den at bruke det Og små jernkroker. Smia var den tid på kvar gård. Fra 1914 kom små kjettinger i handelen med fine små kroker. Tre bøtter var almindelig alle steder frem til 1895. Da begynte den at kjøpe Sinkbøtter Men trøbøtter brukes av og til flere steder ennu.

2) Punkt 2 ikke kjent her. Men i 1903 var jeg Sveiser på Tømmerhol Ø. Toten. Der såg jeg at tjenestejentene var alltid 2 når de bar vand. Og der bar de det på en bærestang. Det var en stor "Butt" som tok ca 3 bøtter. De kalte den Vassså. Stanga kalte den vist for bærestang. Der var en stor djup brønd på gårdsplassen. Der var en høy stor stang med Vippe greier og en liten "Butt" eller Pøs slik Sjøfolka gjør. Som de tok op vand med og fylte i Vasssåer Jeg syntes det var mere tungvint en som er almindelig Vasbøring her om kring. Men de får jo nærmere greie på det . før de har vel spørresjema på Ø. Toten.

3. Punkt 3 kjendes ikke her. Jeg har hørt at den brukte det på Nordland for eks. Helgeland.

4. Punkt 4. Vem bærer vandet? Ja det er her om kring uten forsjel Det er den som har b(e)st tid. Jeg pleier selv bære Vand til Fjøset og der går 9 færer. 18 bøtter. Det kaldes til daglig her at gå efter en "Vassfær". Det er at ta Vasselen og gå efter 2 bøtter Vand

5. Det brukes fremdeles over alt hvor der ikke er indlagt Vasspeng. og det er ennu de ferreste steder

6 Vinters dag når her er snø og det kan være langvarige kuldeperioder

6. Slik som i vinter f. eks. da kjører en på slæde. Hvis en må gå lenger efter vand en de almindelige brøn- de som en bruker under normale forhold I vinter f. eks. var der mange som måtte kjøre lang Vei Tørke sommeren 1888-1889- Måtte en på gr no 19 Øye. Der har 5 mand gå til en kjelde. "Smådale Kjelda" Det er en oppkomme som stadig står full De hadde 1,5 km vei at gå. Den tid bar de ofte i tre bøtter. Vassælen var med trekroker Der var kleivet smal og stygg vei at gå Noen hadde fått sinkbøtter det var lettere Meieri spand- Slike rygg- spand var ikke kommet i handelen Meieriet begynte her høsten 1892 Men de bar i trebytter med oker og fatler på ryggen. Byttet la en først en sjå over so eit kveit plag. Det trængte en til med en rund trejord- Då var det helt tætt. Kunde godt settes på ende Det er slike som de brukte på sætrene før. Det står om den i Funders bok Sæterbruk i Norge. De kaltes 6 kadre bøtte 8 kadre= 16 l. 12 kadre bøtte a 24 l. De var sjelden større

Punkt 7. Her er flere som bærer vand end som har ind- lagt Vasspring ennu Ca 3delen har fått indlagt vas- spring

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

adr. NORSK FOLKEMUSEUM 562

BYGDØY

Rehavskrift
L. Aall.